

Vročiti: Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Dne: 12.3.2025

Na podlagi določil zakonodaje, ki določa »pravico do informacij javnega značaja«, na podlagi določil zakonodaje, ki ureja načelo dobre uprave, na podlagi določil ustave, ki predvideva t.i. dolžnostno ravnanje pri izvajanju pooblastil, tudi zaposlenih na ministrstvu, na podlagi določil Etičnega kodeksa zaposlenih v javni upravi in na podlagi določil zakonodaje, ki ureja t.i. integritetno ravnanje oseb z javnimi pooblastili,

prosim

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljevanju ministrstvo), da nam posreduje informacije javnega značaja (vse zapisnike in pisanja ministrstva, kjer se je obravnavala tematika iz te zahteve itd.) in sicer v povezavi z naslednjimi pravnimi inštituti oz. pravnimi vprašanji:

1. **Problematika stališč in pisanj ministrstva o t.i. čezmejnih storitvah v primeru prevozniške dejavnosti, kjer delodajalec ne more, pred izvedbo posla, podpisati dodatek k delovni pravni pogodbi s »šoferejem«, v pogojih ko in če pridobiva posle preko t.i. »borze prevozov«. Kljub navedenemu dejstvu ministrstvo vztraja (v svojih pisanjih) na t.i. sklenitvijo dodatkov k delovni pogodbi, pred pričetkom napotitve!** **Obrazložitev:** Ministrstvo izdaja stališča iz katerih izhaja domnevno dolžnostno ravnanje delodajalca, ki se v praksi, zaradi narave dela, ne more izvajati. Stališče torej določa »uporabo materialnega prava«, ki se v praksi, »ne more uporabiti«. Posledično FURS (ki nekritično uporabi stališče ministrstva) izvaja zakonodajo na način, da javno-dajatveno obremenjuje delodajalca, kar delavcu povzroči NIŽJE neto izplačilo (glede na podpisano delovno-pravno pogodbo). Razlaga zakonodaje (s strani ministrstva) na področju »čezmejnih storitev« povzroči kršitev človekovih pravic podjetij in zaposlenih oseb, hkrati pa »zagotovi« tudi ne udejanjanje 3. člena Zakona o varuhu za človekove pravice (načelo dobre uprave), 41. in 51. člena Listine EU o temeljnih pravicah in seveda »zagotovi« tudi kršitve človekovih pravic (pravica do pravne varnosti, pravica do premoženja, dostojanstva itd.). Na podlagi povedanega prosimo za vsa pisanja, ki so bila izvedena na ministrstvu v povezavi z »reševanjem opisanih vprašanj«.
2. **Problematika stališč in pisanj ministrstva, v povezavi s kršitvami človekovih pravic v primeru, ko in če »zavezanec za obvezna socialna zavarovanja« (npr. podjetnik, kmet itd.), mora plačevati prispevke, četudi ne dosega dohodkov, primernih za preživljanje.** **Obrazložitev:** Ministrstvo izdaja stališča na vprašanja državljanov na način, da meni, da »lahko država« krši temeljne človekove pravice, ki naj bi bile »stvar pogajanj med socialnimi partnerji« (večkrat ustno pojasnjeno po telefonu pošiljatelju tega zahtevka). Navedeni odgovor dobi stranka, ki opozori ministrstvo, da ZPIZ-2 in ZDAVP-2 ne omogočata udejanjanja vseh človekovih pravic – npr. zakonodaja NE OMOGOČA postopka, po katerem bi lahko stranke uveljavljale t.i. pravico do socialne države (odlog, znižanje ali oprostitev). Kljub večkratnemu, tudi pisnemu pojasnilu (podanih na ministrstvo), da človekove pravice niso in ne morejo biti »stvar pogajanj«, ministrstvo vztraja na zmotnem stališču (in ne izvede dolžnostno ravnanje, ko izve za sistemsko kršitev človekovih pravic-predlo za spremembo zakonodaje), hkrati pa NE PODA odgovora, kdaj bo odpravljena navedena, očitna neustavnost.
3. **Problematic stališč in pisanj ministrstva, v povezavi s kršitvami človekovih pravic v primeru, ko in če zavarovanec, ki je že zavarovan za socialna zavarovanja in dosega, primeroma v istem mesecu tudi dohodke »na drugi podlagi«, plača obvezne prispevke od druge, tretje in četrte »podlage«, od katerih pa mu niso zagotovljene NOBENE PRAVICE IZ PLAČANIH ZAVAROVALNIH PREMIJ** (gre za t.i. večkratno plačevanje prispevkov, kjer prispevki dobijo

značaj davka¹, kar je opisano v PRILOGI 1). **Obrazložitev**: Ministrstvo izdaja stališča na vprašanja državljanov (v zvezi z večkratnim plačevanjem prispevkov) na način, da meni, da lahko »država« krši temeljne človekove pravice (predvsem pravice do premoženja) tudi na način, da na vprašanja ne poda NOBENEGA vsebinskega odgovora (ignoriranje). Navedeni odgovor dobi stranka, ki opozori ministrstvo, da ZPIZ-2 »lahko povzroči kršitve«, predvsem pravice do premoženja, če zakon odmerja prispevke, ki imajo »značaj davkov«. Kljub večkratnemu, tudi pisnemu pojasnilu (podanih na ministrstvo), da človekove pravice niso in ne morejo biti »stvar pogajanj«, ministrstvo vztraja na zmotnem stališču (in ne izvede dolžnostno ravnanje, ko izve za sistemsko kršitev človekovih pravic), hkrati pa NE PODA odgovora, kdaj bo odpravljena navedena, očitna neustavnost².

II.

Na podlagi analize (lastna analiza, ki je bila opravljena na podlagi dela, kot pooblaščenec v davčnih postopkih) pravnih pravil, na področju plačevanja prispevkov, je bilo ugotovljeno, da Slovenija krši temeljne človekove pravice podjetjem in posameznikom s tem, ko:

1. neupravičeno razlikuje med davki in prispevki, predvsem v povezavi s pravicami strank do ZNIŽANJA, OPROSTITEV in ODLOGA obveznosti plačevanja prispevkov (za davke imajo stranke pravico do oprostitev, za prispevke pa ne....)
2. Ne omogoča koriščenja pravic iz plačanih prispevkov v primeru večkratnega plačevanja prispevkov in
3. Povzroča kršitve človekovih pravic zaradi razlage materialnega prava, ki je ga v praksi »ne da uporabiti« (napoteni šoferji v primeru pridobivanja posla preko borze prevozov).

Kljub večkratno izraženi zahtevi, da mora ministrstvo takoj, ko »izve za morebitno neustavnost« oz, ko izve za kršitve človekovih pravic zaradi, verjetno t.i. »pravne praznine« (primer nezmožnost podaje vlog za oprostitev prispevkov v primeru nezmožnosti doseganja dohodkov), predlagati sprememb zakonodaje (bodisi ZDavP-2 ali ZPIZ-2)³, ministrstvo ni pravilno izvedlo t.i. dolžnostno ravnanje, kot je predvideno, med drugim, tudi v 3. členu Zakona o varuhu za človekove pravice (t.i. načelo pravičnosti in načelo dobre uprave).

V vprašanju 1 gre za kršitve načela dobre uprave s tem, ko ministrstvo izdaja splošna stališča, ki povzročijo neustavno pravno situacijo oz. ki povzroči (posredno, preko nadzornih postopkov, ki jih izvaja FURS) grobe kršitve človekovih pravic (predvsem pravica do premoženja, pravica do dela, pravica do svobodne gospodarske pobude itd.).

¹ 1. »popoldanski SP«: plača 46,28 EUR mesečno prispevkov PIZ in 50,63 EUR prispevkov ZZ-zdravstveno zavarovanje. Od prispevkov PIZ oseba ne prejme popolnoma nobene »protistoritve« v smislu višjih bodočih pokojnin! 2. primer plačila avtorskega honorarja

² Prosimo tudi za pisanja ministrstva iz katerih so razvidna razmišljanja o spremembi ZPIZ-2 v smeri, da so pokojnine del socialne države, kar pomeni, da mora imeti PREMOŽENJSKO STANJE POSAMEZNIKA, večji ali celo ključni element pri izplačilih pokojnine. Prav tako prosim za pisanja o dilemah, ko in če je ministrstvo razpravljalo o razmejitvi pravice do pokojnine glede na plačane prispevke, kar pa vsebuje VSE PLAČANE PRISPEVKE, ne samo tistih, ki so plačani iz t.i. »prve podlage za zavarovanje«. Prispevki, ki so plačani v okviru t.i. družinskega podjetja, so DEFACTO plačani izključno iz naslova dela družine, kar pomeni, da »delodajalca«, dejansko ni.

³ Seveda mora ministrstvo do trenutka spremembe izdati tudi t.i. obvezno navodilo, ki prepreči kršitve človekovih pravic, tudi z morebitno ustrezno pravno razlago

V vprašanju 2 gre za kršitve načela dobre uprave s tem, ko ministrstvo izdaja splošna in individualna stališča na način, da na vprašanje ne poda ODGOVORA na jasno zastavljeno vprašanje. Ministrstvo bi moralo, takoj ko izve za težavo zakonodaje oz. izvajanja zakonodaje, izdati splošno stališče v katerem bi podalo navodilo o uporabi prava, s katerim bi zavarovalo tako javni, kot tudi zasebni interes (pravna podlaga je seveda USTAVA in ZPIZ-2). Seveda pa bi moralo ministrstvo nemudoma podati tudi predlog za dopolnitev zakonodaje, s katero bi se zagotovilo dejansko udeležanje človekovih pravic.

Vprašanje 3: V vprašanju 3 gre za vprašanje ustavno-pravno pravilnosti odmer prispevkov, za katere oseba A, ne prejme nobene koristi oz. protistoritve. Temeljna razlika med davki in prispevki je v dejstvu, da gre pri prispevkih za t.i. obvezna zavarovanja, kjer plačnik pridobi dolženo korist (pokojnina, zdravstvena storitev...). Zavarovanec vstopi v »zavarovalni odnos« na podlagi določil zakona, ki, po naši oceni, ne udeležanja pravice iz 14. člena USTAVE RS, saj je jasno, da ne more biti enakost zagotovljena, če morajo zaposlene osebe plačevati prispevke od vseh dohodkov, kot to določa ZDoh-2 (in ne ZPIZ-2), **preko 150.000 oseb pa mora plačevati prispevke zgolj »zaradi statusa« (podjetnik, kmet itd.), pri čemer osebam ni zagotovljena niti možnost znižanja prispevkov v primeru nezmožnosti doseganja dohodkov (to rešuje vprašanje 2).** Težava navedenih oseb pa je povezana tudi oz. predvsem z dejstvom, da za plačane prispevke iz druge, tretje in četrte »podlage« (v istem mesecu), oseba A ne prejme NOBENE protistoritve, četudi so »premije za zavarovanja«, v celoti poravnana. Vprašanje 3 zato odpira dileme o ustavno-pravni pravilnosti odmer prispevkov v vseh primerih ko in če za »prispevke«, zavarovanec, ne prejme NOBENE PROTISTORITVE. V kolikor bi se ZPIZ-2 razložil ustavno-pravno pravilno, potem je jasno, da oseba A, ki že plačuje VSE OBVEZNE PRISPEVKE, ni dolžna plačevati nobenih prispevkov iz druge, tretje ali četrte podlage, kot izhaja iz primera v prilogi 1. V kolikor se razlaga ZPIZ-2 drugače (in to že 30 let), potem je pač potrebno ugotoviti, da prispevki, za katere oseba A ne prejme NOBENE KORISTI, pridobijo značaj davka.

III.

Vsled zgoraj navedenega zato zahtevamo, da pridobimo vsa pisanja iz katerih bo razvidno ali je ministrstvo, ko je prejelo naznanilo morebitnih neustavnih rešitev ZPIZ-2 (ali zakonodaje, ki ureja t.i. čezmejne storitve), izvedlo t.i. dolžnostno ravnanje, skladno z načeli »dobre uprave«.

Pričakujemo, da je ministrstvo ŽE oblikovalo skupino, ki raziskuje ustavno-pravna vprašanja.

Pričakujemo tudi, da je ministrstvo ŽE zahtevalo pravna izvedenska mnenja, ki bi odgovorila na zgoraj postavljena vprašanja.

Ne pričakujemo pa odgovora, da ministrstvo meni, da deluje ustavno-pravno pravilno, ko in če NE STORI NIČESAR, četudi gre za naznanila hudih kršitev človekovih pravic, ki jo izvaja »država« tudi s tem, ko sprejema ustavno sporne javno-dajatvena pravila in ko ter če ne predlaga sprememb zakonodaje takoj, ko je seznanjena z očitnimi anomalijami »v praksi«.

Mag. FRANC DERGANC, TAXIN d.o.o.

PRILOGA 1: Prikaz javno-dajatvenih obveznosti za plačilo prispevkov za osebo A, ki je zaposlena v Ministrstvu za delo (primeroma). Soproga oseba A ima v imetništvu družbo B (doo). Oseba A dosega še 3 vrste dodatnih dohodkov MESEČNO. Oseba A ima tudi »popoldanski sp«. Primer je lahko resničen. Veliko podjetnikov (ki jih je preko 150.000 EUR) so namreč prisiljeni pridobivati več vrst dohodkov (tudi oddajanje stanovanj v kratkoročni najem), od katerih se plačujejo »obvezni prispevki«, od katerih pa oseba A ne prejme POPOLNOMA NOBENE »protistoritve«. Povedano drugače, mora oseba A in družinsko podjetje B, plačevati prispevke, ki pa imajo značaj davkov in ne t.i. prispevkov za obvezna socialna in zdravstvena zavarovanja!

Poudarek:

- Oseba A je zaposlena na Ministrstvu za delo. Njegova soproga ima družbo B, kjer oseba A pridobiva določene dohodke. Oseba A ima tudi t.i. »popoldanski SP«.
- Oseba A in družba B (družinsko podjetje) plačujeta prispevke, od katerih oseba A ne prejme nobene »protistoritve«, hkrati pa mora družba B plačati prispevke, četudi ne gre za t.i. neodvisna razmerja in četudi ni sklenjenega nobenega zavarovanja niti za socialna niti za zdravstvena zavarovanja.
- Oseba A je zavarovana za socialna in zdravstvena zavarovanja na podlagi »na ministrstvu za delo«, zato so vsa plačila prispevkov, na podlagi avtorske pogodbe, pogodbe o poslovanju in »popoldanskega SP-ja«, pridobijo značaj DAVKOV! Gre za (plačani prispevki, od katerih oseba A nima nobene koristi) 21,19 % v neto izplačilih mesečno(2.288,17 EUR)

izplačevalec "zavarovanec"	"popoldanski SP" OSEBAA - podjetnik OSEBAA - podjetnik	"pogodba o poslovanju" Družba B - enoosebna družba, ki je v 100- odstotnem imetništvu soproge osebe A Oseba A	"avtorski honorar" Družba B - enoosebna družba, ki je v 100- odstotnem imetništvu soproge osebe A Oseba A	Plača, izplačana v družbi C - npr. v Ministrstvu za delo
NETO izplačilo	0	527,09	146,41	1614,67
Prehrana, prevoz				327,2
Bruto BRUTO izplačilo		780,78	216,88	
Bruto izplačilo		720	200	
Davčni odtegljaj - dohodnina		151,7	42,14	229,76
Prispevki za "soci.zavarovanja" (pokojnine...)				
Prispevki pokojnine "Delodajalca"	46,28	57,35		187,7
Prispevki pokojnine "Delojemalca"			15,93	328,75
Prispe. Starš varsto delojemalca				2,12
Prispe. Brezposelnost delojemalca				2,97
Prispe. Starš varsto delodajalca				2,12
Prispe. Brezposelnost delodajalca				1,27
Prispevki ZDRAVSTVO				
Prispevki ZDRAVSTVO-prisp. "Delodajalca"		41,21	11,45	139,13
Prispevki ZDRAVSTVO-prisp. "Delojemalca"			0,95	134,89
Prispe. ZDRAVSTVO obvezni prispevek delojemalca				35
Prisp ZZ-poškodbe prisp. Delodajalca	12,66	3,43		11,24
Prisp ZZ-poškodbe prisp. Delojemalca	37,97			
VSE DAJATVE	96,91	253,69	70,47	1074,95
PRISPEVKI, brez dohodnine	96,91	101,99	28,33	845,19
Skupaj prispevki, od katerih ZAVAROVANEC, ne prejme NOBENE protistoritve				227,23
Skupaj prispevki, od katerih ZAVAROVANEC, prejme protistoritev				845,19
				1072,42
Delež plačanih prispevkov v %, od katerih oseba A ne prejme NOBERNE KORISTI				21,19

NETO DOHODEK osebe A	2.288,17
Vse dajatve v zvezi s storitvijo osebe A	1.496,02
Dohodnina v zvezi z vsemi storitvami A	423,60
Delež vseh dajatev v NETO izplačilu	65,38
Delež dohodnine v vseh izplačilih	18,51